

IAC. SIMANCÆ
PACENSIS
EPISCOPI,

LIBER DISCEPTATIONVM:
IN QVO DE PRIMOGENIIS Hispaniæ, ac potissimè de illorum publicatione disputatur.

ANTVERPIÆ
Ex officina Christophori Plantini,
Architypographi Regij.
M. D. LXXV.

IAC. SIMANCÆ
PACENSIS
EPISCOPI,

LIBER DISCEPTATIONVM:

IN QVO DE PRIMOGENE-
niis Hispaniæ, ac potissimè de illo-
rum publicatione disputatur.

ANTVERPIÆ
Ex officina Christophori Plantini,
Architypographi Regij.
M. D. LXXV.

LIBER

DISCEPTA-

TIONVM.

CAP. I.

DVO iuriscōsulti admodum erudi-
diti contra capita quædam eor-
rum, quæ iam diu scripsi, tam in
libris de primogenitis Hispaniæ,
quàm in institutionibus catholicis, nonnul-
la scripserunt, quæ, vt mihi quidem videtur,
facile refelli possunt: ideoq. breuiter quoad
fieri poterit, illis respondere conabor.

Impugnat sententiam nostram de con-
fiscatione maioratum prior eorum dicēs,
me à receptissima & indubitata sententia
recedere voluisse, potius zelo iustitiæ, quàm
aliqua iuris ratione. quibus verbis tria videntur
asserere: vnum, opinionem suam, contra-
riam nostræ, receptissimam esse. alterum,
esse indubitatam. tertium, sententiam
meam nulla iuris ratione defendi.

Quibus ipse quoque pari breuitate re-
spondeo: primò, suam opinionem pauco-
rum auctorum esse, itaq. non esse receptissi-
mam. secundò, eam non esse indubitatam,
sed vel planè falsam, aut saltem plurimum
dubitationis habere. tertio, fateor me ze-

lum habuisse iustitiæ, sed iustum & secundum scientiam; quemadmodum plurimis iuris rationibus perspicuum erit cuicumque legenti ea; quæ in secunda editione meorum institutiorum iam diu scripseram; quæ quidem non vidit (vt apparet) qui contra me ista composuit.

CAP. II.

DEINDE ait, nunquam verum esse posse, vt delicta patris nocere soleant filiis, in bonis non à patre, sed ab aliis delatis, respondeo, id verum esse, saltem in eo casu, quem ipse refert: sed cum id quod ego scripsi, verissimum esse videatur, nunquam falsum esse poterit. quis enim nescit, nocere filiis parentum hæreses tam in successione bonorum, quam in aliis multis? c. vergentis. de hæreti. c. cum secundum. eodem tit. li. 6.

Addit præterea, nunquam fisco tale ius concessum fuisse, aut potuisse concedi, vt ob vnus delictum, bona alteri quæsitæ, vel debita, auferantur. respondeo, si loquitur de bonis iam quæsitis, vel purè & sine conditione debitæ, vera est eius propositio. Sed si bona nondum plene quæsitæ sunt, nec simpliciter debita, sed tantum nominati sunt aliqui ad successionem post mortem aliorum, vt est in specie proposita; tunc confiscari poterit maioratus, quia nec est suc-

cessori

cessori quæsitus, ne debitus quidè, nisi sub tacita conditione, si dominus & possessor catholicus semper sit, & ante mortem illius publicatus non fuerit maioratus. nec ius confiscandi conceditur propriè fisco, sed regibus est reseruatum: fisco autem eorum nomine in iudicio bona publicata persequitur.

CAP. III.

DEINDE ita scribit: Quinimo & si deliquisset idem, qui primogenituram semel perfectè constituit, nullum fit ex eius culpa successoris præiudicium: cum ea, quæ quis alienauit ante delictum, nunquam in confiscatione comprehendantur. Hæc ille.

Quibus verbis aliqua implicat, quæ indigent explicatione. primò enim planè sentit, non esse perfectè constitutam primogenituram (vt ipse vocat) antequam à constituyente alienata sit. quod quidem indignum est tanto iuriconsulto; quia perfectio maioratus, ex forma iustè seruata, non ex alienatione pendet.

Quòd si putat confiscari non posse maioratum propter hæresim constituentis post perfectam maioratus constitutionem, etiam ante alienationem; id non minus falsum esset. credo tamen, eum dicere voluisse, non posse confiscari, postquam iam alienauerat, vel scripturam constitutionis tradiderat suc-

cessori, vel eius nomine se possidere maiorum dixerit, his enim casibus est irrevocabilis, ut lege regia cautum est. sed hæc ille non dixit. & quamvis ea scripsisset, non casus magis dubitabiles, sed omni dubitatione carentes, ad oppugnandum sententiam nostram, non satis aptè adiunxisset. voluit enim id esse argumentum fortius, cum tamen futile sit, neque ad propositum accommodari queat.

CAP. IIII.

ADIIICIT, mouere me non debuisse, quod Modestinus & alij iuriscōsulti nostros maioratus non cognouerint, quia cum fideicommissa sint, ex iure fideicommissorum censeri debent.

Respondeo, me rectè scripsisse, responsa veterum iuriconsultorum de fideicommissis loquentia, non esse trahenda ad maioratus, qui non solum fideicommissa non sunt, sed nihil ferè commune habent cum fideicommissis; ut mox ostendam.

Et quia non solum virum istum pereruditum hæc opinio decepisse videtur, sed etiam plerumque nostratum, qui putant maioratus esse fideicommissa, & iure fideicommissorum censeri debere, & iura de fideicommissis loquentia, ad maioratus sine delectu trahere solent: idcirco multa, in quibus plurimum differunt, subiungam.

CAP.

CAP. V.

VNA differentia est, quod non eodem nomine, sed diuersis nuncupantur: quod non esset, si idem fideicommissa & maioratus essent. L. si idem. C. de codicil.

Altera, quod etymologia fideicommissi non congruit maioratus, quia nihil fidei successoris in eo committitur. ergo non sunt idem. L. 2. §. appellata. ff. si cert. peta. §. vlt. institui. de fideicommiss. hæredita.

Tertia, quod alterius definitio alteri conuenire nequit, igitur neque definitum. L. 1. §. dolum. ff. de dolo.

Quarta, quod maioratus sunt expresso regis cōcessu, fideicommissa verò libera iuris communis testandi facultate.

Quinta, quod in maioratu instituendo iusta causa opus est, ut libro primo de primogenitis Hispaniæ disserui: in fideicommissis autem sufficit pro ratione voluntas. §. disponat. authen. de nupt.

Sexta, quod maioratus a maiore in maiorem transeunt, & inde nomen accipiunt; fideicommissa non item.

Septima, quod is qui maioratum constituit, regis privilegio potest cæteris filiis in parte portionis legitimæ damnum inferre, qui fideicommissum relinquit, non potest.

Octava, quod hæres fideicommissum restituit fideicommissario. successor maioratus

A 4

nihil

nihil alteri restituit, sed recta via dominium & possessio maioratus in alium successorem transit; ut lege regia est cautum.

Nonā, quod heres detrahit quartam fideicommissi partem ex senatusconsulto Trebelliano; successor maioratus nihil detrahere potest.

Decima, quod fideicommissa non porriguntur ultra quartam generationem: maioratus perpetui sunt:

Undecima, quod bona maioratus, etiam iustus ex causis alienari non queunt; fideicommissa quibusdam ex causis in toto, aut parte minui & alienari possunt. authen. res quæ. C. communia. de legat. authen. contra cum rogatus. ad Trebel.

Duodecima, quod legatum longissime distat à maioratu. at per omnia ex æquata sunt legata fideicommissis. l. i. ff. de legat. i.

Decimatertia, quod iure communi non præferitur masculus fœminæ in fideicommissis, sed regio iure in maioratu conficiendo, aut penitus excluduntur fœminæ, aut certè à masculis eiusdem gradus etiam ætate minoribus excluduntur.

Decimaquarta, quod in fideicommissis multi simul succedere poterant: in maioratu unus duntaxat succedit.

Decimaquinta, quod maioratus non solum in testamento, sed etiam in contractibus

bus sunt: sed fideicommissa in ultimis voluntatibus tantum fieri poterant.

Decimalexta, quod in privilegio à rege concessio, ut maioratus fiat, multa præter ius commune conceduntur, quæ relinquenti fideicommissum non competunt; quemadmodum ex ipsa scriptura liquido perspicitur; & illud in primis adicitur litem hanc dirimens, quod maioratus confiscetur propter crimen læsæ diuinæ & humanæ maiestatis: qua lege & maioratus fiunt & confiscantur. Ex quibus omnibus, aliisq. multis perspicuum est, esse res longè diuersas, maioratus & fideicommissa: ac proinde malè trahi argumeta ab vno eorum ad alterum, cum ex diuersis nihil inferatur, & ut vulgò loquuntur, ex diuersis non fiat illatio.

POSTREMÒ ait, me alibi scripsisse, hæresim paternam non nocere filiis in successione aui paterni. quod (ut sibi videtur) omnino destruit meam priorem sententiam. ego verò affirmare ausim, nihil minus destruire meam priorem sententiam, quam id quod ipse retulit. vtrunq. enim verum est, veritas autem veritati contraria esse nõ potest.

Alterum quidem rectè fateatur esse verum, quia hæreticus pro mortuo habetur, & successio aui recta via transit in nepotem, eius patre propter hæresim sublato de medio an-

tequã auus moreretur. quod ipsum si contingat in casu proposito, neque bona maioratus, quæ nunquam possedit hæreticus, confiscarẽtur, sed ab auo, ultimo possessore, in nepotem transirent.

Alterum verò longè dissimile est, quia planè loquimur de possidente maioratum, qui eius dominus est, & in hæresim incidit: quo casu asserimus, maioratum confiscari. quod non solum iure communi & regio verum esse putamus, sed ex ipso regis priuilegio id perspicuè patet, in quo semper expressè excipitur, vt propter atrociam illa crimina maioratus confiscetur. atque ea est lex omnino seruanda. C. i. de duobus fratri. libro feudo.

Quòd si fortè dixerit, se non de his bonis intellexisse, sed de aliis sine ea clausula colligatis; obiiciemus ei sua ipsius verba, quæ semper de maioratu loquuntur. nam cætera huiusmodi bona, non maioratus, sed vincula bonorum, vel prælegata, vel meliorationes non solum à vulgò, sed etiam à iurisperitis Hispanicis appellari solent, & in multis à maioratibus distant: de quibus in catholicis institutionibus etiam disputauimus. quòd si alia meliora pro sua opinione deinceps attulerit, aliorum esto iudicium; ac fortasse talia erunt, vt in suam sententiam me quoque trahant. interim autè satis mihi

erit,

erit, antiquum illum sermonem ab Eueno Pario relatum vsurpare: Hec tibi videntur, illa verò mihi. vide d. Fran. Sarmientum libro 3. selectarum interpretationum, cap. 4.

MULTO magis vrgere videntur argumenta Ludouici Molinæ, iurisperiti celeberrimi, qui libro quarto de Hispanorum primogeniis, quæstionem supra scriptam copiose disputauit: sed quia in opere illa alia quoque prius contra sententias nostras scripsit, de illis quoque nos breuitate solita differemus, antequam ad quæstionem istam veniamus.

Cùm finis definitionis eò in primis tendat, vt intelligatur quid sit id de quo disputatur, quemadmodum docuit Cicero libro primo Officiorum: Hispani cæteri & ego, contèti fuimus definitione, siue descriptione quadã, ex qua facildè intelligeretur, quid sit id quod maioratum vocare solemus: quod vsq. ad eò planum & certum fecimus, vt nemo de ea re dubitare posset.

Ille verò nostris reiectis, nouam hanc definitionem inuenit: Maioratus est ius succedèdi in bonis ea lege relictis, vt in familia integra perpetuò conseruentur, proximoque cuique primogenito ordine successiuo deferantur, in qua definitione duo exami-

manda sunt; vnum, an maioratus sit ius; alterum, an ordine successiuo deferatur. sed quia hoc postremum breuiter concludi potest, pauca verba in eo sunt impendenda.

Non sanè dispicio, quis sit ordo ille successiuus; cum totus pendeat ex voluntate instituentis maioratum: idcirco fortasse apertius diceretur, ordine à maioratū constituyente prefinito, quo solo quibusdā objectionibus locus nō relinqueretur, sed nihil amplius in hoc moror, neq. in cæteris, quæ omni dubitatione carēt, & cum descriptionibus nostris omnino conueniunt. vide illum libro 2. cap. 2. nu. 7.

Supereſt, vt an maioratus sit ius, excutiamus: nec timebimus in hac disputatione ciuis nostri. Senecæ nasum, qui libro 6. de beneficiis, cap. 5. inquit: Iurisconsultorū ista acutæ ineptiæ sunt, qui hereditatem negant vsucapi posse; sed ea quæ in hereditate sunt, tanquam quidquā aliud sit hæreditas, quàm ea, quæ in hæreditate sunt. nam ipse inquit paulò post: Quid in vestra schola iuris sit, vos sciatis. rectè quidem id reliquit iurifconsultis, qui aliud hæreditatem esse, aliud res hæreditarias perspicuè ostendunt:

Neq. hisce disputationibus læderetur amicitia nostra, maior enim est, quàm vt facile minui possit. adde, quòd hæc omnia eidem doctissimo viro subiicio, vt ea, si videbitur, diluens,

diluens, opinioniones ac sententias suas probatioribus & euidentioribus efficiat.

CAP. VIII.

Ac primum quidem, regnum non est ius succedendi in bona regni: verbi gratia, regnum Hispaniæ, non est ius succedendi in regnum Hispaniæ; aliud enim est res, aliud ius ad rem, vel succedendi in rem. sed & Ludouicus Molina euidentissimum esse ait, Hispaniarum regnum esse verissimum maioratum, igitur maioratus non est ius succedendi. & ipsemet fateatur & probat antecedens lib. 1. cap. 2. & lib. 2. cap. 2.

Ad hæc, si maioratus ius esset; vtique incorporeum foret, & neque tangi, neq. possideri posset; leges autem regiæ, possidentes omnia bona maioratus appellant possessores maioratus; & ipse quoque Ludouicus Molina sæpè possessores maioratū eos vocat, ergo maioratus non est ius. vide illum libro 3. cap. 13. num. 59.

Deinde, si vnus haberet omnia bona maioratus, & alter ius succedendi: vter eorum diceretur habere maioratum? profectò ex communi vsu loquendi, à quo natum est nomen maioratus, omnes dicerent, illum habere maioratū qui habet omnia eius bona; & non illum qui habet ius succedendi.

Postremò, ius succedendi, nihil est aliud, quàm ius ad succedendum & consequen-

dum id, quod quis nondum habet : si verò ex iure illo succedat, iam non dicitur habere ius succedendi, sed successionem ipsam: quemadmodum is, qui adiit hæreditatem, efficit, ut nomen hæreditatis evanescat, ac deinceps non iam dicatur hæreditas, sed patrimonium eius qui illam adiuit. sic igitur qui consecutus fuerit possessionem maioratum, hoc ipso dicitur non habere maioratum, quia iam evanuit ius succedendi. quod proculdubio videri potest esse mirabile. sed de quæstione non admodum utili hæc factis & super.

CAP. IX.

IN ALIO capite eiusdem operis Ludouicus Molina ita scribit: Si quis maioratum instituens dixerit; ex bonis meis maioratum instituo; & si nihil aliud adiungat, nullasque alias condiciones adiiciat, in huiusmodi bonis idem succedendi ordo servabitur, qui legibus regis ipsi regno Hispaniarum (quod omnium Hispanorum primogeniorum caput est) staturus inuenitur. hæc ille lib. 1. c. 3. & iterum lib. 4. cap. 1.

Quibus primis verbis planè significat, perfectum maioratum fieri posse solis his quinque dictionibus; ex bonis meis maioratum instituo. quod & nonnulli quoque doctissimi viri ante illum dixerunt. ego vero iam diu scripseram, imperfectam voluntatem

tatem eam esse mihi videri, nec ullam esse legem, quæ tantam vim tribuat verbo, maioratus: nec afferri posse consuetudinem ad comprobandum casum, qui nunquam contigit: & alia præterea quædam, quæ videre licet in primo libro nostro de primogenitis Hispaniæ, cap. 25.

Quibus argumentis nihil omnino respondens, adiungit hæc verba: Tamen si contrariam opinionem amplecti videatur Dominus Didacus de Simancas, cuius sententiam in hac parte probare non possumus, equidem magnifacio tanti viri iudicium, sed quousque rationes, quas protuli, diruat, à mea sententia non discedam.

Qui verò aiunt, maioratum in dubio esse censendum eodem iure, quo regnū, (quod & ipse quoque scripseram) de perfecto maioratu loquuntur. nam si sollemnibus facultatum & regiarum legum servatis, maioratus perfectè sit factus, dubitabile non est, quin casus omitti atque dubij eiusdem regulis, quibus regnum ipsum, decidendi sint. sed maioratus imaginarij & imperfectissimi, qui neque facti sunt, neque fient unquam, non in Hispania, sed in Vtopiæsum republica recipiendi & interpretandi sunt.

CAP. X.

IDEM Ludouicus Molina iuriconsultus illustris, capite ultimo libri secundi, de Hispania

Hi ispanorum primogeniis ita scribit: Didacus de Simancas libro 1. de primogeniis Hispania: ca. 26. Formam primogenitorum tradens, inquit, fatius esse, ut is qui primogenia instituit, rem in pauca conferat, liberos suos primogenitos ceteris preferendo, reliquos consanguineos primeuos ordine legitimæ successiōnis generaliter designando, fœminas (si libuerit) penitus excludendo, quæ (ut ipse inquit) ad omnem dubitationem tollendam sufficient.

Deinde, refert alias (ut vocat) formas instituendorum maioratum, quibus Fernandus Menchaca & alij consulunt, ut ponantur aliæ duæ clausulæ utiles, ne dubia & lites oriuntur, ac demum adiungit: Sed quamuis ex stricto iuris rigore hæ primogeniorum formæ sustineri possent in bonis, quæ sic maioratui subiectis perpetuo iure maioratus succedendum esset, adhuc ex nimia breuitate plura dubia super eorum maioratum interpretatione exorirentur, quæ ex aliarum clausularum adiectione necessario diluenda sunt. additque, se has laconicas atque breuissimas formas non probare.

Ego quidem, tantum abest, ut formam constituendi maioratum illo in loco tradiderim, ut ab amicis rogatus, ut formulam aliquam componerem, nullis ex causis in id adduci nequiverim, dicens, me admonuisse

suffi-

sufficere, ne clausulæ superuacaneæ adiecerentur, ex quibus inexplicabiles quæstiones soleat exoriri. & quia difficillimas quasdam controuersias videram ex clausulis redundantibus, & ex ordine succedendi, atque ex fœminarum exclusionem ortas, idcirco illa in pauca esse conferenda dixi, ut omnis dubitatio de rebus illis auferri posset.

Ceterum, si fortè peccandum sit in altero, mihi semper magis breuitas, quam prolixitas placuit; atque illud existimo, quæstiones à constituyente maioratum omiffas, longè melius ac certius regiis legibus & iure communi decidi posse, quàm illas, quæ ex prolixis & confusis, diuersis & contrariis clausulis oriuntur.

Probo tamen formulam à iureconsulto eruditissimo ibidem præscriptam, ut vel totam, vel eas partes, quæ magis arriserint, vnusquisque usurpare facillè queat, nec id imperitorum arbitrio relinquat, præsertim tabellionum, quorum aliqui adeo sunt inepti, ut notis, siue formulis sibi præfinitis cum delectu uti nesciant. vidi ego scripturam venditionis, in qua ridiculus tabellio scripserat, Lucium vendere seruum suum omnibus ingressibus & egressibus suis; clausulam venditionis prædiorum, ancillæ venditioni stultissimè accomodans.

RECEdit præterea à mea quadam opinione, à qua ego quoq. recesseram, cum sederem iudex in conuentu iuridico Valdolitano. vidi enim hominem longè maioris ætatis, petentem se declarari successorem eius maioratus, quem iunior possidebat; & neque actor filios habebat, nec reus ab spe filios suscipiendi prorsus exciderat. itaque mihi & collegis meis tunc visum fuit, petitionem illam importunam esse, ac facile fieri posse, vt acta omnia inefficacia forent, si ordine naturæ vterque moreretur: quod euentus ipse comprobauit: actor enim iam diu mortuus est, & cum hæc scribimus, adhuc reus viuit.

Cum autem posteriores cogitationes (vt ait Cicero) soleant esse sapientiores; tam ex his, quæ tunc ipse cogitauit, quam ex argumentis Ludouici Molinæ hanc posteriorem sententiam sequor. vide illum lib. 3. de Hispanorum primogeniis, cap. vltimo. addo, quod eiusmodi actori obici iure potest versus ille:

Adueniet iustum pugna, ne accersite, tempus. Videtur quippe litigare, & in iudicio pugnare velle ante tempus, & reum iniuste vexare; postremò, si possibile esset, iudices futura contingentia præscire, nihilominus de his iudicare nequirent. nam & Deus ipse præsen-

præsentia iudicat non futura; nec condemnat ex præscientia, quem nouerit talem fore, qui sibi postea displiceat: sed tantæ bonitatis est, & ineffabilis clementiæ, vt eligat eum, quæ interim bonum cernit, & scit malum futurum, dans ei potestatem cõuersionis & poenitentia, vt inquit sanctus Hieronymus lib. 3. aduersus Pelagianos.

VENIO nunc ad quæstionem illam vehemētē, vtrum propter tria grauissima crimina, maioratus confiscetur: quam olim ipse copiosè disputauit, & postea Ludouicus Molina copiosissimè differuit. ego in meis institutionibus catholicis, titulo 9. de bonis hæreticorum; ille verò lib. 4. de Hispanorum primogeniis, cap. vltimo.

Sed quia in multis à me dissentit, & res ipsa maximi momenti est, operæpretium me facturum putauit, si eam nunc iterum breuiter excussis, & argumenta singula expendere, vt in primis ipsemet Ludouicus Molina, deinde cæteri iurisperiti liquidò perspicere ac diiudicare queant, quantum vnicique argumento tribuendū sit: veritas enim quo plus excutitur, plus clarescit, nisi forte nimium disputando, magnis que contentionibus amittatur. quod satis scio à nobis non esse committendum.

Ac primùm quidem ea commemorabo

in quibus conuenit inter nos. quorum illud est vnum: Cùm is qui maioratum fecit, in hæresim incidit antequàm eius possessionem alteri tradiderit, aut scripturam fecerit irrevocabilem; tunc enim ea bona confiscantur. & quod de crimine hæresis dicimus, idem erit de crimine læsæ maiestatis atque nefando. ego, num. 227. ille, nu. 18.

Alterum est, quòd regnum, quod verè maioratus est, propter hæresim ab hæretico rege & ab eius filiis aufertur. ego, num. 230. ille, nu. 29.

Tertium, cùm bona ipsa donata sunt à rege, vt donatarius & eius hæredes perpetuò ea possideant iure maioratus: tunc enim si quis ex possessoribus commiserit crimè læsæ maiestatis, bona illa publicabuntur, vt ipse rectè docet, nu. 39. cui ego libèter assentior.

Quartum, illi maioratus confiscandi sunt; & iustè fuere publicati, quorum possessores in crimen læsæ maiestatis inciderunt còtra Regem nostrum Carolum, Romanorum Imperatorem anno Domini 1520. iuxta prægmaticam sanctionem Vuormacensem, vt ille tradit, nu. 57. cùm sequens.

Quintum, cùm in facultate regia, ad maioratum instituendum cõcessa, tria illa crimina excepta fuerint: nam ea pro lege seruanda erit. ego, nu. 224. ille, nu. 63.

Hæc sunt quinque capita, quibus ambo-

rum consensu maioratus auferuntur à possessoribus, & addicuntur fisco. Sed in aliis inter nos non voluntatum, sed intellectuum dissensio est: ambo enim veritatè amamus & inquitimus, omni contentione reiecta.

CAP. XIII.

Ego quidem aio, maioratus omnes esse confiscandos propter crimina superscripta; ille verò negat. Et vt eodem ordine procedam in argumentorum meorum defensione, quem Ludouicus Molina seruauit in eis diluendis: Primò, inquit, non obstare, quod ego dixeram, bona, quæ sunt in dominio delinquentium, esse publicanda: dominium autem bonorum maioratus esse penes delinquentem; quod etiam ille fatetur: ergo illud confiscandum esse hæc plenius scripsi nu. 232.

Respondet, id non obstare: nam cùm in casu, de quo agimus, in bonis delinquentis non sit aliud, quàm dominium quoddam temporale, atque ad eius vitam restrictum, illud solum debet confiscari cum sua causa; nec confiscatio extendenda est ad dominium, quod ad alios transferendum est: alias namque non solum bona sua, sed etiam aliena fisco adicerentur. hæcenus ille, nu. 34.

Hæc argumenti solutio sic refelli posse videtur. & si demus, dominium, quod quispiam toto suæ vitæ tempore habet, esse temporale,

porale, quia (vt ait) in casu de quo agimus, est ad eius vitam restrictum: non inde sequitur, confiscationem in eo locum non habere, ratione illa; quia transferendum est ad alios: hoc enim est quod negamus, & in eo tota cōtrouersia est; dicimus namq. in casu isto dominium ad alios transire non posse, nedum ad alios transferendum non esse.

Quia, vt sępè à me dictū est, & dicendum, & comprobandū est sępius, nemo vnquam efficere potest, vt in suo testamento & contractu leges non habeant locum, neque impedire valet in specie proposita maioratus confiscationem.

Itaque cum ait, dominium illud ad alios esse transferendum, sic excipiendum est, nisi is, qui dominium habet, crimen aliquod illorum trium cōmiserit: tunc etenim fiscus bona illa iure occupans, impedit, ne ad alios transeant. sicut in quinq. casibus iam antè commemoratis, in quibus amborum sententia maioratus confiscatur, & tamen eodem modo fuerat dominium ad vitam possessoris restrictum.

Vnde facile refutatur consequentia illius inconuenientis, quod fiscus occuparet non solum bona delinquentis, sed etiam aliena: quia negamus bona illa esse aliena; erant enim delinquentis, & iure fisco addicuntur, ante quam ad alios peruenire, aut eorū esse possent.

C. A. P.

EODEM loco dicenti mihi, non esse censendum, regias leges cōcedere parenti, vt de bonis suis ita disponat, vt in fiscum transire non valeant, cū id sit de regalibus, nec princeps esset illud verisimiliter cōcessurus: mihi (inquam) sic respondet: Cū hoc, vt scilicet quis de bonis suis ita disponat, vt ad fiscum transire non valeant, iure cōmuni vnicuiq. concessum sit, nec ex eo dicatur quis fisco fraudem facere: non est cur dicamus ex dictis legibus id concessum nō videri, cum, & si ex dictis legibus non cōcederetur, sufficeret id ex aliis cōcessum esse. hęc ille nu. 34.

Quę quidem refelli facillè possunt, negādo, iure communi esse cuiquam cōcessum, de bonis suis ita disponere, vt perpetuò in fiscum transire non queāt. addo, quod & si id alicui concederetur iure communi, quo maioratus erāt inogniti, & in quib⁹ multa noua & specialia sunt; iure tamē regio nihil tale speciatim cōcessum esse video, quinimo in prædictis tribus casibus reges semper declarare solēt, vt maioratus confiscentur, & ex illa declaratione à regibus fieri solita sumi debet interpretatio legum generaliter loquentium: & argumenta nostra non sunt explosa, vt videre licet nu. 236. cum seq.

Deinde ordine suo ad tertium argumentum respondet, valere principis concessionem,

nem, ut maioratus etiam propter crimina læsæ maiestatis non confiscentur, saltē cum factus fuerit ex propriis bonis constituentis illum; quia tunc potest apponi clausula illa etiam absque principis concessu.

In quo responso duo continētur, vnum, quod valet clausula illa superscripta: sed contrarium tradit Frācisus Galindus, loco à me citato, cuius sententiam securus sum: quia magna pars pœnæ illis criminibus debita, tolleretur; & ansa præberetur ad ea committenda; & quia ius illud regale confiscationis à rege condonari non potest, saltē in præiudicium suorum successorum, alterum verò, quod quilibet priuatus absque licentia principis ea clausula uti valeat, iam id paulo ante negauit, & postea plenius probaturus sum; id nulli vnquam licuisse, vide interim que scripsi nu. 229. & nu. 237.

CAP. XV.

Id verò, quod argumento quarto responderet, eadem facilitate negatur, qua asseritur. addo etiam illud, mirabile esse (ne dicam absurdum & incredibile) quod liceat priuatis hominibus leges imponere regibus, ut ne vnquam bona subiectorum suorum propter atrocissima crimina confiscare queant, & quod reges ipsi teneantur legibus illis obedire. c. cum inferior. de mari. & obedien. vide ea que scripsi nu. 236. cū seq.

Nec

Nec mihi videtur satis esse remota argumentatio illa, qua vsus sum, & cui quinto loco responderet, sed satis proposito congruens, quin etiam fortiori argumento vrgeret. nam si rex legem facere potest, qua permittat, bona maioratus alienari, & quotidie id priuatis decretis facit, ad subditi cuiuslibet vtilitatem; multo magis illa poterit confiscare propter atrocissima crimina ad reipublicæ vtilitatem, cuius plurimum interest, ne talia facinora committantur; & si fuerint perpetrata, ut tum aliis pœnis, tum confiscatione maioratum seuerissime puniantur. quod autem reges in casibus prædictis bona illa confiscare velint, dubitabile non est, quod si voluit & possunt, utiq. argumentum meum efficax & cohærens est, nu. 235.

CAP. XVI.

Sexto argumento respondens, ait, successionem in bona maioratus, non iure hæreditario, ut plurimis placet, sed potius iure sanguinis deferri. Quod semel & iterum alibi tradit lib. 1. cap. 8. & in annotationibus nu. 6. cum sequent.

Sed quod in maioratum non succedatur iure sanguinis, videtur esse perspicuum, siue ius illud sanguinis accipiat pro titulo, siue pro causa, siue pro ratione; nec enim vi-

B

deo

deo aliam significationem, quam in specie proposta ius sanguinis habere possit.

Porro successor maioratus neque titulo sanguinis, neque ratione sanguinis, neque causa sanguinis, neque iussu sanguinis maioratum petere, aut consequi potest, quia si propter aliquid eorum illum petere vellet, facile posset excludi ab his qui eiusdem gradus essent, ac multo magis ab eo, qui esset in proximiori consanguinitatis gradu.

Verbi gratia, si maior consanguineus maioratum petat, quia dicat iure sanguinis sibi soli deberi; recte excipiant alij omnes eiusdem gradus dicentes, se aequaliter idem ius sanguinis habere, neque idem minus illud habere, quod actor sit aetate maior: ius enim sanguinis si ex sanguine oritur, aequale erit omnibus, qui eundem sanguinem in eodem gradu habent, siue sint aetate maiores, siue minores.

Quin etiam cum foeminae prorsus excluduntur, etiam si proximiores sint; & cum clerici, monachi, & mente capti, & id genus alij repelluntur, quamuis maiores, aut proximiores existant, hi qui post illos succedunt, non sanguinis iure succedunt, ac multo minus qui fuerint penitus extranei, sed tamen vocati sint ab eo instituyente maioratum, qui liberos non habebat.

Qui verò aiunt, in maioratum succedi iure hæredi-

hæreditario; cum plurimi sint, & iuris peritissimi, non sunt interpretandi, sensisse, ius illud hæreditarium esse ius succedendi, sicut hæredes ultimi possessoris, in vniuersum ius, & in omnia bona, quæ possessor ille postremus habuit; sed, vt rectè Ludouicus Molina inquit, intellexerunt de iure hæreditario, quo succeditur primo institutori, libro 1. cap. 8. nu. 10.

Tum addo, ius illud (vt mihi quidem videtur) verius dici posse ius vocationis, & nominationis, quæ ius sanguinis; inde enim oritur actio & ius & causa & titulus vnicuique successoris, & non ex sanguine.

Sed Ludouicus Molina aliter accipit ius sanguinis, inquit enim: Illud dicitur deferri iure sanguinis, in quo is qui hæres non est, vel etiam qui hæres est, ex sola agnatione seu cognatione, vel speciali vocatione, non autem iure hæreditario succedere potest. Hæc ille prædicto cap. 8. nu. 6.

Quod autem, qui speciali vocatione succedit, is dicatur succedere iure sanguinis, mihi nullo modo probatur; non solum si vocetur extraneus, quo casu indubitabile est, illum non succedere iure sanguinis: sed etiam si vocatus fuerit agnatus vel cognatus, & ipsa consanguinitas sit causa nominationis factæ à constituyente maioratum, non secus, atque si quis propter amicitiam institutus sit

hæresis enim dicere non poterit, sibi delatam hæreditatē iure amicitia, sed iure institutionis. & si enim consanguinitas vel amicitia mouerit cōditorem maioratus ad uocandos aliquos successores, illi tamē ex uocatione ius habent, & non ex illa causa, qua motus fuit is, qui eos uocauit.

Quòd si successori regis à lege defertur regnum propter genus & consanguinitatem, non ideo uidetur habere ius succedendi immediatè ex sanguine, sed ex lege propter sanguinem. uereor tamen, ne controuersia hæc uideatur esse de uerbis, quando quidem de rebus ipsis dissensio esse uix potest.

Siue autem regnū deferatur iure sanguinis, siue iure regio propter sanguinem, tam antè retuli, nos in eo conuenire, ut regnum propter hæresim auferēdum sit ab hæretico rege atq. ab eius liberis; ergo & alij maioratus: itaq. argumentum meum nō est inane.

CAP. XVII.

SEPTIMO loco refellit aliud argumentum dicens, tunc demum feudum cōfiscari, cūm crimen est commissum contra eum, qui feudi dominus erat. sed & si eā opinionem sequamur, nihilominus argumentum procedere uidetur, etiam ratione fortiori: quia nō semper dominus antiquus feudi rex est,
aut

aut eius status, ut contra illū cōmittatur crimen læsæ maiestatis: quòd si tunc quoque feudū publicetur, multo igitur magis propter diuinam uel regiam maiestatem læsam cōfiscari poterit.

Mox autem respondēs octauo argumēto, negat, ualere argumentum de regno ad maioratum, eo quòd maius periculum ab hæretico rege timeatur, quàm ab alio homine priuato. nu. 37.

Nos uerò dicimus cōfiscationis pœnam non esse impositam propter maius aut minus periculum, sed propter crimen ipsum: alioqui non essent bona eius cōfiscanda, à quo nullum, aut paruum periculum timeatur. quod est planè falsum.

Quinimo argumentum uidetur esse fortissimum: quia cū ipse sæpè fateatur, regnū esse uerè maioratū, & ego probauerim libro primo de primogenitis Hispaniæ, non solū esse iure ciuili maioratū, sed iure etiam quodam gentium: si regnū cōfiscatur, ergo multo magis ceteri maioratus.

Huc accedit, quòd nō solum propter crimen hæresis, sed etiam propter crimen læsæ imperatoriae maiestatis sine dubitatione regnum cōfiscaretur, si rex subiectus esset imperatori, & tamē tunc non uersaretur damnū totius regni, cui fortè magis expediret imperatori subici: neq. damnū totius Chri-

30 LIB. DISCEPTAT.
fianitatis, aut religionis, si catholicus esset
imperator.

CAP. XVIII.

IMPUGNATIONIBVS argumento-
rum dilutis, ad ea refutanda, que pro cōtraria
opinione proferuntur, veniamus, ac primò,
dicitur apud omnes communi decreto re-
ceptum esse, vt bona primogenio subiecta
non possint venire in perpetuam confisca-
tionem ex delicto possessoris.

Cui respondetur, non extare de hoc ali-
quod cōmune decretum generale, ac mul-
to minus speciale, quod de tribus illis pesti-
feris criminibus loquatur. quòd si qui sint,
qui id asserant, sunt etiam alij, qui me-
sententiæ sunt; atqui non numero auctorum,
sed iure ac ratione agendum est. idcirco iura
quæ afferunt, dispiciamus.

Ludouicus Molina, qui plenius ac melius,
quàm ceteri omnes, quæstionē istam dispu-
tauit, argumentatur sic: Iura, quæ transire
non possunt in heredes extraneos, nō tran-
eunt in fiscum; sed maioratus non transit in
extraneos heredes: ergo neque in fiscum
transire possunt.

Probat antecedens exemplo iuris patro-
natus, quod patronus habet in bonis liber-
rorum: id enim dānato patrono eius liberis
conseruatur. l. eorū. ff. ad legem Iuliam ma-
iecta.

iest. l. iura libertorum. de iure patrona.

Hoc facillè dissoluitur, negando, valere ar-
gumentū à iure libertorum ad maioratum;
sunt etenim res prorsus dissimiles, & nihil
commune habent; vt est euidentissimum.

Addo, quòd bona libertorū, qui nullum
crimen cōmiserunt, & nondū erant in bonis
patroni dānati, ea cōseruantur filiis decreto
speciali Seueri imperatoris, quod ad maiora-
tum porrigi nō potest, in cuius cōseruatione
nihil eiusmodi constitutū est. dicta l. eorū.

Quod verò id sit ius singulare, liquidò
perspicitur, quia bona illa non erāt restitu-
tioni subiecta, & nō existentibus dānati li-
beris fisco vindicātur, ergo vel fauore liber-
tatis à patrono datæ, vel propter commise-
rationem quandam illud imperator Seue-
rus decreuit.

Addo etiam, quòd patrono mortuo an-
tequam petierit bonorum possessionē cōtra-
tabulas liberti, vel nolente ad se pertinere
liberti bona, liberi eius confestim ea petere
possunt. itaq. damnato patrono antequam
bona liberti adiret, ea in filios iure, & nō in
fiscum transeunt. l. 2. & l. libertinus. ff. de
iure patronatus.

Eadem quoque respondeo ad rescriptum
Seueri & Antonini; quo iura libertorum,
liberis patronorum salua esse benignissime
rescripserunt. nam verbū illud, benignissime

mè à Marciano adiectū, perpicuè indicat, iure speciali ex mera benignitate id fuisse decretum: quod verbis adiunctis comprobatur; inquit enim Marcianus: Sicut ex alia causa punitorum liberis iura libertorum salua sunt, quamuis alia bona parentū confiscentur. l. i. ff. de bonis damnato.

Non ergo fieri regia debet ex casu singulari de iuribus libertorum, vt porrigi debeat vel possit ad maioratum. nec valet argumentum illud, nō transit ad hæredes extraneos, ergo neque ad fiscum: quia sunt multa, quæ non transeunt ad hæredes extraneos ex testamento vel ex contractu, & tamen transeunt ad fiscum ex confiscatione propter atrocissima crimina: multi enim qui alienare nequeunt aliqua bona, neque illa in extraneos transferre, si facinora illa supra scripta committant, eisdem bonis priuantur, & ea rapit fiscus, & in iura ipsa libertorum interdum succedit. l. i. C. de bonis libertorum.

CAP. XIX.

Nec obstat illud, quòd feudum antiquum nō confiscetur: tum quia res diuersæ ac dissimiles sunt feudū & maioratus; tum etiam, quia feudi proprietates ac dominium directum non est apud feudatariū, sed apud feudi dominum, qui neq. suo iure priuatus est, neque cogendus, vt fiscum habeat in feudatarium,

datarium, quicui seruire non potest sicuti quilibet homo priuatus.

Eadem omnino respondemus ad argumentum de emphyteusi, quæ ex contractu non transit in extraneos: tum quia domino proprietatis seruandum est ius suum, nec eo priuari potest propter crimen emphyteutæ: tum etiam, quia fragile est argumentum ab emphyteusi ad maioratū, cum res sint prorsus dissimiles.

Nec obstat illud Modestini, quo ait, publicatis bonis legatarij, cui serui legati erant, his verbis adiectis: Quos tibi commēdo, ne cui alij seruiant; seruos illos non esse confiscandos, sed debere publicè manumitti. & paulò post: Hæreditate fisco vindicata, & directò, & per fideicommissum datas libertates deberi. l. imperator. ff. de fideicommissa. liberta.

Non obstant (inquam) rescripta imperatorum ab eodem relata, quibus supra scripta illi iussè decreuerūt, tum quia fauore libertatis ea decreta esse planè vidētur; tū etiam, quia in priori casu expressa fuerat voluntas testatoris, ne serui alij quàm legatario seruirent; & in posteriori datæ libertates à testatore esse dicuntur, & tamē opus fuit rescriptis imperatorum, vt ne serui publicarentur. & quis non videt, quale sit argumentum

34 LIB. DISCEPTAT.
tum, quod ex istis casibus ad confiscationem maioratum trahitur?

Mirabile profectò est, quòd multi iuris periti ex loco isto regulã generalẽ faciunt ad fideicommissa, atque adeò ad maioratus; cum nihil minus inde colligi valeat, quàm quod ipsi volunt: vt ex litera & eius mente cuiuslibet perspicuum esse facillè potest.

C A P. X X.

QVINTO loco suam opinionem confirmat exemplis fideicommissorum, quæ non confiscantur propter crimen hæredis, sed fideicommissario restituntur, saltem post hæredis mortem. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebel. l. cum pater. §. hæreditatem. de legatis 2. l. Statius. §. Cornelio. de iure fisci.

Sed ex plurimis differentiis, quas inter maioratus & fideicommissa iam antè collegimus cap. 5. satis cõstat, ab vno ad alterum argumenta sumi non posse; præsertim cum ius certum personis quoq. certis fideicommissò tributum sit: in maioratu autè successio integra illius omnibus primogenitis ordine successiuo in infinitum deferatur; quæ successio impeditur confiscatione interueniente propter tria illa maxima crimina, vt antè probaui, & postea quoque probaturus sum.

Sexto

C A P. X X.

35

Sexto argumentatur ex regula quadã generali sumpta ex casu particulari. regula autem hæc est: Qui non potest alienare contrahendo in præiudicium alterius, non potest illi præiudicare delinquendo. quam ipse post alios deducit ex lege Alexandri, quæ ait, peculium castrense filiusfamilias, eo deportato, non esse patri auferendum. l. si filius. C. de bonis proscripto.

Sed regula illa mihi non probatur ex lege allegata, nec in eo casu vera esse videtur, nec in proposito nostro ad maioratum applicari potest. primò, quia filiusfamilias actione & persecutionem castrensium rerum etiam inuito patre habet, vt inquit iurisconsultus in l. 4. ff. de castrensi peculio.

Cum igitur filiusfamilias alienare possit bona peculij castrensis contrahendo, vt ibidem & sæpè & alibi traditur; malè regula educitur ex casu peculij castrensis, quòd in patris præiudicium non confiscatur, cum illud alienare filius posset quolibet contractu: ergo nec regula illa probatur ea lege, nec vera est in casu illo.

Sed neque generaliter videtur esse vera, cum vxor non possit contrahendo alienare dotem in præiudiciũ viri sui, & tamen propter grauissimam quãdam crimina vxoris dos confiscatur. l. quinque legibus. ff. de bonis damnato.

B 6

Postre-

Postremò, non sumitur argumentum effi-
cax ad maioratum ex peculio castrèsi, quod
penitus dissimile est, ac de quo multa singu-
laria constituta sunt, tam in titulo de castrè-
si peculio, quàm sæpè alibi: quorum plera-
que collegit Iuuenalis Satyra quadam.

CAP. XXI.

SEPTIMO, suam opinionem probat re-
spòso Alpheni iuriscòsulti, quo dispositum
esse ait, quòd ille qui commisit aliquod de-
lictum, ex quo bona illius veniunt fisco ad-
iicienda, tantum amittit bona sua propria &
libera, non autem illa, quæ à genere, vel à
maioribus suis habuit, generiq; restituenda
sunt. l. 3. ff. de interd. & relegat.

Sed si literam illius responsi legas, planè
videre poteris, non ea omnia ibidem conti-
neri; hæc enim verba eius sunt: Eum qui ci-
uitatem amitteret, nihil aliud iuris adimere
liberis, nisi quod ab ipso peruenturum esset
ad eos, si intestatus in ciuitate moreretur;
hoc est, hæreditatem eius, & libertos, & si
quid aliud in hoc genere reperiri potest: quæ
verò non à patre, sed à genere, à ciuitate, a
rerum natura tribuerentur, ea manere eis
incolumia.

Vbi nihil dicitur de his bonis, quæ dånatus
ille à maioribus suis habuit, generiq; resti-
tuenda

tuenda sunt; sed ea duntaxat verba conti-
nentur, quæ ex loco illo trahuntur: quæ nihil
obitare videntur sententiæ nostræ; tum quia
maioratus non tribuitur à genere, neq; a ci-
uitate, neque à rerum natura, sed ab eo, qui
illum instituit. tum etiam quia ipsemet iu-
risconsultus cõfestim declarat, quæ sunt ea,
quæ damnati filii incolumia sunt; inquit
enim: Itaque & fratres fratribus fore legiti-
mos hæredes, & adgnatorum tutelas & he-
reditates habituros. non enim hæc patrem,
sed maiores eius eis dedisse.

Vides quàm longè distent hæc, quæ libe-
ris damnati sunt incolumia, à maioratu, cu-
ius dominus & possessor ipse dånatus erat?
præterea iuriscòsultus nõ loquitur de cri-
minibus atrocissimis, propter quæ dicimus,
maioratum esse confiscandum. quod liquidò
perpicitur, quia damnatus ille ciuitatem, &
non vitã amisit, quæ proculdubio adimere-
tur, si crimè atrocissimum commisisset. sunt
quidem gradus pœnarum secundum quali-
tatem criminum, quibusdam enim vita adi-
mitur, aliis ciuitas, aliis seruilis conditio ir-
rogatur, & in his casibus bona olim publi-
cabantur. l. 1. ff. de bonis damnato.

Eisdè quoq; rationibus refutari facilè pos-
sunt, quæ proferuntur ex aliis iuriscòsulto-
rum & imperatorũ respòsis, quæ quidè non
de bonis maioratui similibus, sed de hono-

re, quem quis ab auo & non à patre solo habet, vel de aliis rebus multo magis diuersis loquuntur, & quæ ad confiscationem maioratum nullo modo applicari, neque trahi posse videntur. l. emancipatum. §. si. ff. de senato. l. si dotē. C. de iure dotiū, cū similib.

CAP. XXII.

OCTAVO, & ultimo loco profert multos, quorum auctoritate concludit, quòd in bonis primogenio vel maioratu subiectis delictum prædecessoris non potest nocere, vel præiudicare successoribus, quantum ad perpetuam confiscationem attinet. quod adeò clarum atq. apertū esse ait, vt in casu, de quo agimus, ulteriori comprobatione non indigeat.

Sed locus ab auctoritate huiusmodi iurisperitorum, qui sapissimè aberrare solent, fragilis & futilis in disputationibus est. adde quòd non omnes illi de Hispaniarū maioratibus loquuntur, neque quales sint satis intellexerunt; quia vel Itali, vel Galli erāt, & soli duo Hispani fuerunt. demū de aliis criminibus & non de tribus exceptis ea scribit Ludouicus Molina; de illis enim alibi inquit: Quæstionem satis dubiam semper existimatam fuisse tam apud nostrates, quam

apud

apud exteros iuris interpretes. hæc sunt eius verba lib. 4. cap. vlti. nu. 26.

CAP. XXIII.

DEINDE, relatis meis argumentis, profert Cynum, Baldum, Aluericum, Iohannem Lupum, & Boeriu, qui plures alios retulit, asserentes, speciale esse in crimine læsæ maiestatis, vt propter illius immanitatem etiam filiis præiudicaretur in bonis à genere & non à patre illis prouenientibus; adiciť. articulum satis esse difficilem. nu. 30. cum sequent.

Itaque opinio contraria nec indubitata est, nec receptissima, nec ego sine aliqua iuris ratione talium virorum sententiam secutus sum. Sed dominus Franciscus Sarmientus in dubiis rotę tunc occupatus, verba illa prophanter scripsisse videtur, lib. 3. selectarum interpretationum cap. 4.

Sed ad Ludouicum Molinam redeo, qui consultius ista cōsiderauit, & plenius ea disputauit, is autem opinionē sententiæ meæ contrariam comprobare conatur exemplis iurium libertorum, & feudi, quæ non confiscantur propter crimen læsæ maiestatis. cæterum, quia eisdem argumentis iam antè respondi, illinc assumenda sunt, quæ ad

huac

40 LIB. DISCEPTAT.
hunc locum pertinere possunt ex cap. 18.
& cap. 19.

Demum profert verba cuiusdam cōstitutionis ex legibus regis septupartitis; quæ latinè utcunq. reddita, hæc sunt: Si hæres perduellis nō potuerit eum defendere, nec iure saluare, debet rex iudicare mortuum pro infamato perduellionis, & iubere, vt vendicetur ab hærede omnia bona, quæ habuit ex parte perduellis. ex quibus verbis (ipse inquit) ea lex apertissimè probare videtur à contrario sensu, quòd ea bona, quæ hæres nō habuit à patre, prout sunt bona maioratus, non sunt fisco adiiicienda. nu. 33. cum sequent.

Mihi verò eadem verba consideranti non videtur ex illis apertè probari, quòd maioratus non confiscetur: tum quia non ait lex, vt bona, quæ hæres habuit ex maioratu, (qui eo seculo incognitus erat) eidem relinquatur; nisi quòd omnia bona quæ habuit ex parte perduellis, fisco adiiiciantur. quæ verba vel sunt ambigua, vel certè nil aliud significat, quàm id quod sonat; id est, vt quicquid habuit hæres quocunq. modo ex parte perduellis, ab eo auferatur, & bona maioratus hæredi obuenerit potuerunt ex parte patris perduellis, & non ex parte matris. & lex duntaxat vult, ne ab hærede auferantur bona, quæ ipse aliunde habebat, quæ multa alia esse

CAP. XXIII. 41

esse possunt præter maioratum. postremò, non debet sumi argumentū à contrario sensu ex verbis generalibus & ambiguis, neque contra alia iura.

Tribus igitur argumentis supra scriptis probabilior sibi videtur hæc opinio; planè indicās, nostram sententiā esse probabilem. sed præter ea omnia quæ iam protulimus, alia quoque afferemus, quibus fortasse sententiā, quam defendimus, magis probabilis, quàm hucusque apparuit, videri poterit.

CAP. XXIII.

IN primis ergo inquirendum est, vtrum quilibet homo priuatus iure cōmuni possit instituere maioratum? Ludouicus Molina putat, id cuiilibet licere ex regulis generalibus iuris communis.

Mihi verò contraria sententiā vera esse videtur: quia in maioratus institutione multa concurrunt, quæ iure cōmuni concessa non sunt. vt videre est in formula maioratus, quam ille posuit in fine libri secundi, de Hispanorum primogeniis.

Et vt præteream cætera, nusquā ius commune concessit, vt homo priuatus in suo testamento, aut contractu disponere possit, vt ne bona sua propter crimina successoris cōfiscari

fiscari queant. quæ clausula in omnibus fere maioraribus contineri solet.

Nec ad hoc efficiendum sufficiunt leges ille, quæ generaliter aiunt, supremas voluntates esse seruandas, & standum esse contractibus : quia leges ipsæ generalitatem illam restringunt, ita ut priuati homines sciant, nihil sibi contra ius esse concessum.

Inquit enim Iustinianus: Sanciat quisque in rebus suis, ut dignum est, & pro lege voluntas eius esto. & paulò post: Neque ordinet, quod generalibus legibus repugnet, athen. de nuptiis. constitutione nouella 22.

Et alibi Pomponius inquit: Nemo potest in testamento suo cauere, ne leges in suo testamento locum habeant. l. nemo. ff. de legat. 1.

Et lex Antonini ait, pacta quæ contra leges, constitutionesque, vel contra bonos mores fiunt, nullam vim habere, indubitati iuris est. C. de pactis. l. 6.

Item Gaius iuriconsultus: Contra iuris ciuilibus regulas pacta conuenta rata non habentur. & Papinianus: Ius publicum priuatorum pactis mutari non potest. l. 28. & lex 38. ff. de pactis.

Igitur, siue maioratus fiat in testamento, siue in contractu, nulla clausula in eo adici potest contra iura & leges, neq. contra principis maiestatem, potestatem, & eminentiam. ergo

ergo neque clausulam illam in maioratu ponere priuatus homo poterit, quia veter, ne bona sua propter crimina successorum, qui domini & possessores eorum sint, confiscetur.

CAP. XXV.

DIXERIT fortasse quispiam: Tibi incumbit onus probandi, clausulam istam esse contra leges, aut contra principes, quod nondum probasti. fateor, sed probatio in proptu est. nam plurimis legibus iustissimè poena confiscationis sancita est aduersus eos, qui læsæ diuinæ vel humanæ maiestatis crimen committunt.

Item ad reges pertinent mulctarum, poenarumque compendia, & bona damnatorum & proscriptorum, & maximè bona committentium crimen maiestatis. atque hæc proprie dicuntur esse regalia, libro feudorum, tit. 56.

Igitur clausula superscripta, prohibens, ne bona comittentium tria illa maxima crimina confiscentur, contra leges est, & contra reges quoque: neque magis ab homine priuato id statui potest, quam cætera omnia, quæ contra leges & contra eminentias principum essent.

Quod si quis in testamento, vel contractu diceret, se prohibere, ne rex hospitetur in oppi-

oppido, quod iure maioratus relinquit, aut ne ibidem cudat monetam, aut leges cōdat, aut reos puniat, & alia eiusmodi; quis talia non irrideret, ac non magna punitione digna esse censeret?

Si autem acie mentis clausulam istam dispiciamus, quid aliud est prohibere, ne bona perduellis cōfiscentur, quam legibus bona ex parte illū soluere, & legē imponere re-gibus, ne bona illa publicare queat; ac demū efficere, vt maxima crimina non ea quæ expedit reipublicæ seueritate puniantur?

Julius Paulus ait, pactum illud continere turpem causam, & obseruandum nō esse, si quis paciscatur, ne furti agat, vel iniuriarū: quia expedit time: e furti, vel iniuriarū pœnam. l. si vnus. §. pacta. ff. de pactis.

Quod si ea pœtio, de remittenda accusa-tione priuatorum criminum, turpis habe-tur, & seruanda non est, quia expedit time-re furti & iniuriarum pœnam; quanto tur-pior iure quā optimo videri potest clau-sula iam antè relata? & quanto magis expedit reipublicæ, vt pœna læsæ maiestatis ab omnibus timeatur?

Neque obstat, quod pœna corporis & ho-noris coerceri poterit perduellis: quia mul-to magis timeri solet pœna confiscationis, præsertim cum vltra cæteras pœnas ea quo-que sancita sit

Nemo

Nemo quidem est, qui non speret fugien-do, aut latitando, se corporis pœnam vitare posse; & quid saluis infamia nummis? bo-norum verò publicationem omnes homi-nes, maximè diuites, vehementer formida-re solent. atq., vt ait Tryphoniū, malè me-ritus publicè, vt exemplo alius ad deterrenda maleficia sit, etiam egestate laborare debet. l. bona fides. ff. de positi.

Cum olim locupletes eo facilius scelere se obligarent, quod integris patrimonii exulabant, parricidas (vt Cicero scribit) bonis omnibus, reliquos dimidia parte mul-tarunt. Auctor Suetonius in Iulio Cæsare cap. 42.

Quod si licitum esse crederetur, ista clau-sula vti; cur eam non vsurparunt veteres illi Romani, qui nullis laboribus, nullis sum-ptibus, nullis vitæ periculis pepercerunt, vt sui memoriam posteritati relinquerent? multo quidem facilius perpetuitati consu-lerent, vetando, ne domus & fundi, & reli-qua bona sua cōfiscarentur, sed in æternum suo nomine conseruarentur, quā adifi-cando sepulchra ingentia, aut mortē etiam pro republica oppetēdo. nusquam verò in-uenietur talis clausulæ memoria, quamuis historicorum & iuriconsultorum scripta omnia attento animo perspiciantur.

C A P.

CAP. XXVI.

SED Vtrum regis legibus eadem clausula uti licebit? ex superscriptis omnibus, aliisq. multis perspicuum esse potest, id nulla lege licere. cum enim ista clausula sit contra leges omnes, contra principes & contra rem publicam, ut iam antè probavi; regis leges quæ iustissimæ sunt, nulla generalitate verborum talia permisisse, interpretari debent, aut possunt.

Est verò clausula ista (ut mihi quidem videtur) contra reverentiam & observantiam regibus debitam, & contra leges & bonum publicum, atque adeò audax, temeraria, & (ne quid durius dicam) iniusta & iniqua. itaque nullus veterum Hispanorum ea unquam usus est: sed nostris temporibus excogitata videtur esse, nescio quam rectè.

Cum autè ditiores totius Hispaniæ hi sint, qui maioratus possident, & quorum scelera multo magis, quam aliorum, religioni, regibus & reipublicæ nocere possunt; expedit plurimum, ut ipsi magis quam cæteri, à crimine læsæ diuinæ & humanæ maiestatis deterreantur.

Etenim cum potissima ferè causa poenarum ea sit, ut homines à facinoribus perpetrandis formidine deterreantur; nulla alia
magis

magis acerba, nec quæ anxioze afficiat tristitia, poena est, quam cum quis cernit ob sua ipsius malè acta filios suos affligi, & paupertatem & infamiam, aliaque incommoda pati: quæ res multos à sceleribus auerit. sublata verò poena confiscationis, filij primogeniti hæreticorum & perduellium in parentum maioratus succedent, & non infames vulgò, sed venerabiles erunt.

Eleganter Cicero ad Brutum quadam in epistola scribit: Nec verò me fugit, quam sit acerbum, parentum scelera filiorum poenis lui; sed hoc præclare legibus comparatum est, ut charitas liberorum amiciores parentes reipublicæ redderet. quæ quidem causa, vel sola efficere debet, ut maioratus propter crimina superscripta omnimodo confiscari debeant, clausulis quibuscunque nihil obstantibus.

CAP. XXVII.

NEC mirum videri debet, quòd asseruerim, non licere homini priuato illa clausula uti, quæ nec ab ipso rege iustè inferi potest, nec si ab eo fuerit improbè extorta, vim habet, neque seruanda est. ut rectissime tradit Franciscus Galindus, in sua disputatione regia cap. 18.

Nam (ut iam antè ostendimus) clausula ista turpitudinem continet, & contraria est iustitiæ,

iustitia, atque reipublicæ; & sanctissima lex est quæ ait: Omnes iudices monemus, ut nullam rescriptum, nullam pragmaticam sanctionem, nullam sacram adnotationem, quæ generali iuri, vel utilitati publicæ aduersa esse videatur, in discepcionem cuiuslibet litigij patiantur proferri; sed generales sacras constitutiones modis omnibus non dubitent obseruandas. l. omnes. C. si contra ius vel utilitatem publicam.

Alia quoque lex inquit: Nec damnosa fisco, nec iuri contraria postulari oportet. & item alia: Rescripta contra ius elicita ab omnibus iudicibus refutari precipimus. l. 3. & l. 7. C. de precibus imperatori offerendis.

Quæ autem causa, non dicam iusta, sed ne probabilis quidem esse potest, quæ regem moueat, ut adimat metum confiscationis bonorum hæretico, aut perduelli? & quæ magnam partem poenæ, tantis criminibus debitæ, impiis & rebellibus condonet; idque sine delictu, & prius etiam quàm delinquat?

Perniciosum quidem reipublicæ, atque iniustissimum esset, impunitatem cuiuspiam concedere hæresis aut perduellionis, antequam committat ea crimina; ac multo id magis, si concederetur multis: per clausulam verò istam pars magna poenæ criminis nondum commissi condonaretur. & eadem ratio

ratio est partis, quæ totius. igitur princeps, qui nihil malum potest, eam clausulam adicere nequit. ad malum enim non est potestas. l. si vnus. §. illud. ff. de pactis. l. quæ de tota, de rei vindicatione.

In cæteris verò criminibus, quæ non sunt tam perniciofa reipublicæ, & quorum poena non expedit, ut vsque adeò timeatur; potest princeps, potestatis suæ plenitudine vtens, remittere partem illam confiscationis, sicuti quotidie facit in facultate, quam præstat ad conficiendos maioratus: sed homo priuatus id facere nequit. l. conditiones. 14. ff. de conditio. institu.

CAP. XXVIII.

Ex quibus omnibus perspicuum est, multa corruere, quæ in hac re præter ius & leges, ex regulis tantum generalibus sine delictu asseruntur. ac primum illud, quod communiter dici solet, vtilius esse, ut maioratus fiant absque concessu principis, quàm eius decreto: quia putant, priori casu maioratum liberari posse à confiscatione, etiam in criminibus illis exceptis, posteriori verò non item. Ludouicus Molina lib. 2. de Hispanorum primogeniis, cap. 2.

Quæ opinio tantum abest à superscriptis iuribus & rationibus, quàm quæ maximè.

C

non

non enim potest homo priuatus præseruare maioratum à confiscatione alicuius criminis, quia id contra leges publicas est, multo igitur minus in criminibus illis exceptis id facere poterit.

Quamobrem decretum principis est utilissimum, quo in cæteris criminibus poena confiscationis condonari solet, alioqui superflua & ridicula forent verba illa regie facultatis, quibus conceditur, vt si possessor maioratus inciderit in alia crimina, propter quæ sua bona vel eorum pars confiscari debeant, nihilominus propter illud priuilegium non publicentur, quod quidem maximi momenti est: quia nisi princeps illud concederet, confiscari posset maioratus propter alia multa atrociora crimina; vt ex iam antè dictis satis superque constat.

Secundò, corruiat illa differentia, quæ à nonnullis fieri solet, vt maioratus confiscetur, quando in decreto regis excepti sunt tres illi casus; aliud verò sit, cum fuerint omitti. nam etiam eo casu pro expressis habendi sunt, propter stylum solitum; & quamuis consultò fuerint prætermitti; quin etiam si expressè concessum sit, vt neque propter eadem crimina confiscentur, nihilominus confiscari potest maioratus; quia clausula illa iniusta pro non scripta est habenda.

Tertiò, quæstio illa inutilis prorsus efficitur,

citur, vtrum in dubio præsumendum sit, maioratum fuisse factum ex regulis generalibus iuris communis, an ex decreto regio? nisi fortè de hoc ageretur, vt maioratus non confiscetur propter alia crimina; quo casu longè utilius esset præsumere, fuisse factum decreto principis. nam in criminibus exceptis vtroque casu maioratus publicaretur.

Quartò, ex eisdem causis corruiat alia differentia, à quibusdam excogitata inter maioratum, qui sit in testamento, & illum qui sit in contractu: quia non est maior potestas priuati hominis ad confiscationem prohibendam in contractu, quam in testamento.

Quintò, illa quoque differentia tollitur, quòd domus maioratus dirui possit, quando non fuit factus cum clausulis excludentibus confiscationem; secus verò ex antibus illis clausulis: quia nulla clausula excogitari potest, quæ publicationem impediatur.

SE D inuentionem illam dispiciamus, quam utilissimam esse multi putant; qui aiunt, si cum clausula ista excludi posse: Si successor maioratus commiserit crimen læsæ maiestatis diuinæ vel humanæ, vel so-

domiæ, volo, vt hora præambula delicti, vel cum delictum committere tentauerit, bona in sequentem successorem pertranscant: ea ratione asserunt id à maioratus institutore licite fieri posse, quia non in fraudem fisci, sed potius ex causa conseruationis familiæ factum esse censendum sit. vide Ludouicum Molinam libro 2. cap. 12. prope finem.

Ego verò ex superscriptis existimo, clausulam istam pro non scripta habendam esse: non solum quia contra leges & contra reges & contra rempublicam est, liberare hæreticos & perduelles à metu pœnæ confiscationis, vt iam antè luculenter ostendi; sed etiam, quia vsque adeò manifestè clausula ista excogitata est in fraudem fisci, vt nulli coniecturæ locus relinquatur.

Nec obstat, quòd propter familiæ conseruationem ea verba ponantur: quia etiam eo prætextu non licet fraudem fisco facere, vt expressè iuriconsultus Marcianus docuisse videtur, cum ait; prohibitionem alienationis in fauorem liberorum, aut posterorum, aut hæredum factam seruandam esse, sed eam fisco fraudi non esse.

Quæ verba obseruat Ripa. rectè docens, quòd quando constaret (vt in proposito constar) quòd testator in fraudem fisci prohibitionem facit, tunc bona etiam alienari pro-

ri prohibita confiscantur. quod ad clausulam quoque istam applicat ipse Ludouicus Molina, l. filiusfamil. §. diui. 2. de legatis 1. & ibi Ripa. nu. 42. & Ludouicus Molina loco antè citato.

Et quamuis ipse distinguat inter maioratum institutum regia facultate, & eum, qui sine illa factus sit; attamen, quantum ad fiscum attinet, æquè in vtroque casu fraus ei fit. ac tam euidentis voluntas & intentio excludendi fiscum in vno casu, quam in altero apparet.

Præterea qua lege vnquam licuit homini priuato, transferre dominium ab vno in alterum solo verbo sine actu aliquo naturali? traditionibus & vsucapionibus dominia rerum acquiruntur & transferuntur, & non nudis verbis, vt plenius alibi dixi, in institutionibus catholicis, titulo 9. nu. 245.

Legum latores potestate summa vtentes, perrarò sanciunt, vt dominium in aliquem transeat, antequam possessionem adipiscatur: priuati verò id nūquam facere queunt. adde quòd neque principes ipsi dominium, quod aliquis habet, in alterum domino inuito aut ignorante transferunt: nec mirum, cum sit regula iuris: id quod nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest.

Postremò, si ipsemet, qui maioratum facit, vellet fiscum excludere, alienando bona sua paulò antequam crimina ista committat, etiam si possessionem tradiderit, posset nihilominus eadem bona fiscus vendicare: quanto magis cum solo verbo fiscum bonis maioratus fraudare conatur? traditur in. l. post contractum. ff. de donatio.

CAP. XXX.

ILLVD quoque ex superscriptis planè relinquitur, pragmaticam Vuormatiensem non ius aliquod nouum & speciale introduxisse, sed potiùs declaratoriam esse iuris communis & regij, factamque fuisse dubitationis tollendæ causa: & casus in ea relatos, non causam finalem, sed impulsuam extitisse, eamque non temporariam, sed perpetuam existimandam esse: alioqui pragmatica illa fuisset iniqua, nouam poenam imponens criminibus iam perpetratis.

Tum illud consequens est, quod & ipse iam suprâ notauit, eisdem ex causis confiscandum esse maioratum, siue regis priuilegio factum fuerit, siue absque illo. Sed idèd nunc repeto, vt addam quæstionem illam, quam omiseram, vtrum maioratus, qui ex sola temporis antiquitate probatur, censens-

censendus sit esse institutus ex regio decreto, an potiùs ex legum regiarum dispositione.

Neque prorsus erit quæstio inutilis, siue quis putet vtilius esse, vt maioratus instituaturs absque beneficio principis, siue ex illo. quod mihi magis placet, propter confiscationes vitandas, in quas propter alia crimina, præter tria illa excepta, facinorosi homines frequenter solent incurrere.

Ludouicus Molina de hac re differens, ait, vtilius esse possidenti maioratum, vt sine regia facultate factus fuisse censeatur; & idèd ex iure communi, aut ex regijs legibus potiùs quàm priuilegio principis institutus esse, interpretandus est. item quia facta non præsumuntur; & quia, quæ fieri possunt sine consensu alterius, præsumenda in dubio sunt, esse absque illo facta. postremò, quia vtilius est, possidere maioratum ex immemoriali præscriptione, quàm ex priuilegio. & alibi scribit, rationes, quas ego pro contraria parte protuleram, facilè dilui posse. Hæc ille lib. 2. cap. 2. & lib. 4. cap. vltimo, prope finem.

Cùm hanc quæstionem ipse tractarem, dixi, antiqua illa primogenita, quorum origo antiquior est memoria hominum & illam excedit, à regio beneficio plerunquè manasse; siquidem ante Taurinas leges ne-

36 LIB. DISCEPTAT.
mo ferè putabat, maioratus fieri posse sine decreto regis, quinimo eo præcedente, nihilominus à rege confirmari postea solebāt: quamobrem probationem immemorabilis initij potius referendam esse ad regia decreta, quàm ad alios modos, quibus maioratus fieri potuisse putant. Hæc in meis institutionibus catholicis, titu 9. nu. 244.

Quæ omnia mihi nunc magis placent, quia existimo, antiquis illis temporibus maioratum fieri non potuisse absque decreto principis, tum quia multa continentur in quolibet maioratu contra ius commune; tum etiam, quia nullus inuenitur maioratus antiquus (quod ego sciam) qui ex beneficio regio factus non sit. postremò, quia ante leges Taurinas (quæ postea latæ sunt) non erat lex aliqua regia, quæ permetteret aut concederet cuilibet homini priuato facere maioratum. quin etiam ipse Ludouicus Molina bis rectè fatetur, nomen maioratus esse nouum: quod magno argumento est, olim in vsu non fuisse. vide illum in proœmio, & in primo libro, cap. 2.

Neque obstant argumenta contraria: quia nihil refert (quantum attinet ad tria illa crimina excepta) vtrum factus sit maioratus ex decreto principis, vel ex alio iure, (si modò iure alio id olim facere licuit) quantum autem ad vitandam confiscationem

C A P. XXXI.

57

nem propter cetera crimina, vtilissimum est successori, vt ex decreto principis factus esse censeatur: vt iam antè probaui.

Facta verò præsumuntur ex immemorabili tempore: & quia consensus principis tunc erat necessarius, ille quoque præsumitur. quòd si vtilitas possidentis consideranda etiam est, iterum aio, longè illi esse vtilius, possidere maioratum ex priuilegio principis, quàm ex præscriptione immemorabili. itaque puto argumenta mea non faciliè posse dissolui.

C A P. XXXI.

SUPEREST, vt summam ea omnia resumam, quibus meam sententiam (de confiscatione maioratum) non solum probabilem, sed veram quoque esse existimem. ac primò quidem plenissimè iam antè probaui, neque iure communi, neque legibus regis, licitum esse homini priuato vetare, ne bona maioratus propter crimina successoris, (qui verè dominus eorum est) confiscari queant. cap. 24. cum seq.

Secundò, quia leges pontificum, imperatorum & regum, quæ propter atrocita crimina confiscationis: pœnam imponunt, nusquam bona maioratus excipiunt. neque leges, quæ de fideicommissis loquuntur,

C 5 ad

ad maioratum trahi possunt: ut iam planum feci, supra cap. 5.

Tertio, quia neque reges ipsi, qui leges condunt, adiacere possunt clausulam illam, ut ne maioratus propter crimina gravissima confiscentur: igitur neque ab homine privato, neque ab aliqua lege id prohiberi poterit; quemadmodum ante probavi, cap. 27.

Quarto, quia si regnum, quod verè maioratus est, quinimo, quod iure quoddam gentium ad publicam omnium utilitatem est norma & exemplar maioratum, ut libro primo de primogenitis Hispaniæ, cap. 15. probavi: si regnum (inquam) propter heresim in prorsus extraneos transfertur, ratione fortiori ceteri maioratus publicari possunt propter crimina læsæ diviniæ vel humanæ maiestatis. vide quæ supra scripsi cap. 17.

Quinto, si feudum etiam antiquum confiscatur propter crimen commissum contra directum dominum feudi; multo igitur magis publicandus est maioratus propter crimen læsæ maiestatis: sicuti plenius disputavi in meis catholicis institutionibus, tit. 9. nu. 231. & supra cap. 17.

Sexto, quia si multis ex causis bona maioratus alienari possunt ab eorum domino & possessore, etiam repugnante dispositio-
ne eius

ne eius qui maioratum instituit; multo rectius fiscus maioratum vindicare poterit propter tria crimina sæpè memorata cuiuslibet successoris. sicuti iam ostendi in institutionibus, nu. 235. & supra cap. 15.

Septimò, quia in decretis regum, quibus datur facultas instituendi maioratum, semper excipiuntur tria illa crimina, quamvis detur privilegium, ut propter cetera crimina non confiscentur; ergo nec privatus homo efficere potest, ut etiam in istis criminibus confiscationis pœna locum non habeat; neque leges generales, quæ concedunt, ut maioratus fieri possint, adiectis quibuslibet clausulis; permittere videntur, ut crimina illa non excipiantur. quia (ut habet regula iuris) in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus. adde quæ scripsi in institutionibus; nu. 237.

CAP. XXXII.

OCTAVO, si privatis hominibus permitteretur, ut excogitarent clausulas, quibus fiscus in perpetuum excluderetur à confiscatione bonorum; facile fieri posset, ut princeps amitteret ius illud regale confiscandi bona hæreticorum & perduellium;

id verò esset vehementer absurdum, ergo & illud ex quo sequitur.

Nono, è republica est, vt filij hæreticorum & perduellium egestate laborent; & leges ciuiles ac pontificiæ infames eos esse volunt: igitur succedere nequeunt in maioratus, quos eorum parentes habuerunt, præsertim cum duces erant, marchiones aut comites, vel alias dignitates habebant maioratibus ipsis coniunctas. adde, quòd maioratus ipsi, si locupletes sint, dignitatem quandam habere videntur, cum sint familiarum ornamenta. iure igitur fiscus filios infames excludit, ne sint familiarum dedecus & ignominia. vide quæ scripsi in institutionibus, nu. 239.

Decimo, si bona maioratus negligentia successoris præscribi possunt; multo magis propter enormia eius crimina confiscantur. tam enim pereunt præscriptione, quam confiscatione. quod autem vsucapi possint, breuiter ostendimus lib. 4. de primogenitis Hispaniæ, cap: 22. plenius Ludouicus Molina libro 4. cap. 10.

Vndecimo, princeps potest concedere facultatem alienandi bona maioratus, etiam si is qui illum instituit expressè vetuerit, ne alienarentur petita licentia à principe. igitur à fortiori propter maxima illa crimina, etiam si id prohibuerit factor maioratus, confisca-

confiscari possunt ex iisdem rationibus, quas Ludouicus Molina scribit libro 4. cap. 3. nu. 28. & nu. 36.

Postremò, cum successor maioratus verè sit eius dominus, vt iam planè feci; si crimina illa committat, iustè maioratus publicatur. quòd autè verè dominus sit, probaui in institutionibus titu. 9. nu. 232. & Ludouicus Molina mecum sentit, lib. 1. cap. 19.

Nec obstat consequentiæ, quòd dominium illud videatur esse restrictum ad vitam successoris; quia restrictio illa impedire nequit confiscationem; sicuti suprà probaui, cap. 13.

Adde, quòd is qui vocatus est ad maioratum post vitam possessoris, qui deliquit, nullum ius habet ad maioratum, nisi ex eo tempore, quo dies vocationis sue cesserit; vt rectè tradit ipse Ludouicus Molina: confiscatio verò fit antequam dies vocationis cedat, igitur iustè fit. vide illum libro 2. cap. 12. nu. 30. & libro 3. cap. vltimo, à numero 10. deinceps.

Tum illud addo, quòd portio legitima est filiis debita lege quadam naturali; & filij dicuntur esse quasi domini bonorum patris, etiam eo viuente: nihilominus verò si pater crimen aliquod illorum trium committat, eius bona confiscantur, filiis prorsus

62 LIB. DISCEPTAT.
exclusis. l. quisquis. C. ad legem Iuliam
maiestatis. c. vergentis. de hæreti.

CAP. XXXIII.

SEd fortasse dixerit quispiam, esto, publicentur maioratus propter crimen læsæ diuinæ vel humanæ maiestatis: cur etiam publicantur propter nefandum crimen, quod apud nationes aliquas pro nihilo reputatur? dolendum quidem est, quod inter Christianos vsquam tantum scelus impune committatur; nec scio, qualem Deo rationem reddituri sunt principes atque iudices, qui malè dissimulantes, impunitum illud esse sinunt. verum est enim (pro dolor) quod apud nationes quasdam abominatio ista non punitur; quinimo, vt cuius meus Seneca libro tertio de beneficiis scriptum reliquit; Pudorem tollit multitudo peccantium, & desinit esse probri loco commune delictum: nam & magna atque horrenda peccata, cum in consuetudinem venerint, aut parua, aut nulla esse creduntur; auctore diuo August. in Enchiridio, ca. 80.

Ne igitur Hispania nostra tam abominando scelere contaminetur, acerbissima poena cinædi & pædicatores puniuntur: qui quidem si millies mori possent, millies occidendi essent. Nam, vt Iustinianus ait, per sanctas scripturas edocemur, quod ob tam impia

CAP. XXXIII.

63

impia facinora etiam vrbes vnà cum hominibus perierint. & post aliqua: Propter huiusmodi enim delicta & fames & terremotus & pestilentia oboriuntur. nouella constitutione 77.

Vnde ad Lot iustum, & ab infandis Sodomitarum stupris abhorrentem, sic angeli locuti sunt: Delebimus locum istum, eo quod increuerit clamor eorum coram Domino, qui misit nos, vt perdamus illos. igitur Dominus pluit super Sodomam & Gomorrham sulfur & ignem à Domino de cælo, & subuertit ciuitates has, & omnem circa regionem. Gen. 19.

Peccatum hoc aliqui vocant mutium, eo quod sic offendat aures honestas, vt de illo ne loqui quidè fas sit. Hispani appellamus illud nefandum, eo quod non est fandum, nec fari de eo liceat. clamat enim in cælum huius sceleris magnitudo, horrorèque concutit naturam, & stupere facit circumstantes parietes, saxa, aërem, solem, vincens turpitudine omnem immunditiam, scelere omnem iniquitatem. vt rectissime scripsit celebris ille Theologus Franciscus Sannius libro demonstrationum tertio, tractatu 7. cap. 6.

Vt autem in Hispania eadem poena isti afficiantur, qua pertinaces heretici puniuntur, non solum criminis magnitudo, sed quædam

quædam etiam connexio efficit. nam, sicuti retulit ibidem Franciscus Sonnius, rectè putat quidam celeberrimus ac vetustus auctor, hominem eò infantiæ non posse derelinqui à Deo, nisi prius in perfidia & insipientia cordis sui ita apostatare cœperit à Deo, ut sic sentiat, sicque viuat, quasi non sit Deus. vbi perfidia, vbi apostasia, vbi idololatria, ibi regnare solet hoc scelus; & quo gens longius aberrauerit à Deo, eo magis huic nefando malo inuoluitur.

Quod videtur colligi posse ex verbis diuini Pauli in epistola ad Romanos, capite 2. vbi de idololatriis loquens, inquit: Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum in immunditiam, ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis. & paulò post: Propterea tradidit illos Deus in passionem ignominie. Et sicut non probauerunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea, quæ non conueniunt. & cætera.

Quæ verba explicans diuus Chrysostomus, inquit: Hoc loco Paulus ostendit, quòd & leges naturæ per impietatem, tanquam causam efficientem, peruertantur. & rursus: Vide quo modo ad fontem huius mali redeat, impietatem videlicet dogmatum: ostendens, turpitudinem hanc esse illius

se illius

se illius iniquitatis præmium. Hæc ille sermone 3. & 4.

Quanto igitur Hispania purior est ab hæresibus, quam aliæ nationes; tanto magis nefandum crimen odit, & seuerissimè punit. quod cum fieri non posset contra clericos & monachos, si fortè eo scelere contaminati reperirentur, propterea, quòd pœna illis iure pontificio imposta, leuissima sit; impetraui ego & extorsi à Pio quinto pontifice maximo, ut qui fuerint de crimine illo conuicti, regradati ab episcopo, relinquerentur curiæ seculari. extorssi (inquam) quia duabus petitionibus nihil profeci, donec tercia instantè ex libello ei oblata id quod flagitabam adeptus fui. edidit itaque decretum iustissimum, & Hispaniæ iam diu desideratum; quod haud ita multo post in quendam clericum Tarracone ad effectum perductum est.

Postremò, prætereunda non sunt, quæ Arnoldus Ferronus, iuriconsultus & historicus celebris, libro septimo de rebus gestis Gallorum, his ipsis verbis scripta reliquit: Rex Pisleonum ingressus, visus est quiddam flagitare à Borbonio & Lanoio: recipientibusque illis, futurum ut acciperet; alia cum expectarent, petiit, ne pueros Gallicos, qui capti erant, italicus miles attreret. si quos cepisset, Hispano

no.

66 LIB. DISCEPTAT. CAP. XXXIII.
no redderet, permutatis captiuis : atque id
petiit pudicitiae eorum consulens . id li-
bentissimè Borbonius Lanoiusque conce-
dere. mox totis castris per tubicines edicto
proposito, plus quàm sexcenti adolescentes
liberali egregiaque forma Hispanis reddi-
ti : quorum pudicitiam deploratam, si apud
Italos mansissent, omnes fatebantur. Ha-
stenus ille . Honorificum quidem regis
Christianissimi testimonium de militibus
Hispanis , etiam gregariis , & eo tempore
acerrimis inimicis.

FINIS.

H V N C librum Disceptationum de-
primogeniis Hispania à Reuerendissi-
mo Episcopo Pacensi compositum , à
me perlectum , testor nihil habere quod
catholicae fidei sanctitatem offendant, &
suo in argumento disertum esse. &
utilem legentibus fore censeo. Antuer-
piae pridie festi Conuersionis d. Pauli,
1575.

B. Arias Montanus.

ANTVERPIÆ EXCVDEBAT
CHRISTOPHORVS PLANTINVS,
REGIVS ARCHITYPOGRAPHVS,
ANNO DOMINI M. D. LXXV.
X. KAL. APRIL.